

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2026.4.16>
УДК 368(004)

Андрій Володимирович ПЕХНИК

к.е.н., доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9171-7354>
e-mail: apekhnuk7@ukr.net

Анна Володимирівна ЗАДОРЖНА

к.е.н., доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9258-1679>
e-mail: anna.zadorozhna@lnu.edu.ua

Вікторія Орестівна ДМИТРУК

к.е.н., доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2974-8114>
e-mail: pik_viktoria@ukr.net

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Розвинена система страхування є ключовим елементом стабільного розвитку бізнесу, що дає змогу знизити ризики та підвищити інвестиційну привабливість бізнес-проектів. Війна значно підвищує рівень ризику не лише для прямого страхування реальних військових ризиків, а й традиційних «мирних» видів страхування, таких як страхування майна або життя, ризики для яких неминуче зростають навіть поза межами реальної зони бойових дій, враховуючи, що військові ризики традиційно належать до форс-мажорних винятків зі стандартних страхових договорів. У статті досліджено реакцію українського страхового бізнесу на військові реалії, проаналізовано зміни в кількості та масштабах страхових компаній за галузями і сферами, основні тенденції у страхуванні, зроблено прогнози та рекомендації із застосування зарубіжного досвіду страхування військових ризиків.

Ключові слова: страховий бізнес, страховий ринок, страхова компанія, воєнний стан, міжнародний бізнес

Стаття надійшла 18.03.2026

Статтю прийнято 26.03.2026

Статтю опубліковано 17.04.2026

ВСТУП

Одним з найважливіших елементів стабільного розвитку бізнесу у будь-якій країні є наявність у ній розвинутої системи страхування, що дає змогу зменшити ризики і таким способом сприяє підвищенню інвестиційної привабливості бізнес-проектів. Особливої актуальності це твердження набуває в умовах війни, котра значно підвищує рівень ризикованості навіть проектів, що вважалися б достатньо безпечними за звичайних обставин.

Слід наголосити, що зазначене стосується не лише прямого страхування власне військових ризиків, але також й традиційних для будь-якої «мирної» економіки видів страхування, таких як страхування майна (нерухомість, автомобілі, обладнання та устаткування) чи життя, ризики для яких в умовах війни теж неминуче зростають навіть поза межами власне зони бойових дій. Слід також зауважити, що військові ризики традиційно належать до форс-мажорних винятків з типових страхових контрактів, тому військовий стан часто змушує вносити відповідні корективи до пропонуваного страхових контрактів і у цій сфері.

Відповідно страховий бізнес в умовах війни змушений пристосовуватися до нових умов. Вивченню того, як реагує український страховий бізнес на військові реалії, присвячено цю статтю.

Об'єктом дослідження є діяльність страхових компаній та динаміка страхового ринку України в умовах війни, а предметом дослідження – тенденції та напрями трансформації українського страхового ринку в цих умовах.

МЕТА дослідження – виявити сучасні проблеми та тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану, і на основі цього окреслити перспек-

тиви його розвитку та можливі шляхи вдосконалення.

Аналіз досліджень

Питання розвитку страхування та різні аспекти функціонування страхового бізнесу в Україні вивчали такі дослідники, як М. Абрамов, Д. Агарков, Р. Антонів, В. Базилевич, Н. Базилевська, Л. Богриновцева, С. Бровко, О. Вірбулевська, В. Вітлінський, Н. Внукова, В. Волкова, Л. Временко, О. Гаманкова, Т. Гузенко, Д. Давиденко, С. Діденко, В. Діба, О. Длугопольський, Л. Добрик, Л. Крот, А. Калугар, К. Кондратенко, С. Кучерівська, С. Лайчук, І. Малікова, А. Марина, О. Марценюк, О. Маслій, І. Мачуська, Ю. Машина, В. Мельник, С. Мироненко, Н. Міловська, А. Могилова, Р. Пікус, А. Пластун, Ю. Павлова, Д. Поліщук, О. Пономарьова, Д. Попович, Л. Руденко, І. Рудь, Ю. Русіна, І. Рябінін, Д. Тарасенко, О. Тарасенко, Г. Тарасюк, І. Сидорчук, Р. Сніщенко, В. Успенко, Д. Хропонюк, О. Чернишова, В. Черняхівський, А. Чорновол, І. Чуницька, В. Шорох та ін.

Однак, незважаючи на значну кількість публікацій, питання розвитку страхового бізнесу в Україні та його адаптації до умов війни і досі залишається надзвичайно актуальним і потребує подальших досліджень.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою дослідження є праці вітчизняних фахівців у галузі розвитку страхового бізнесу та страхових компаній в Україні. Для вирішення поставлених у статті завдань застосовано загальнонаукові та спеціальні пізнавальні методи: системний підхід (вивчення проблеми адаптації українських страхових компаній до реалій військового часу), фінансово-економічний та порівняльний аналіз (для вивчення загальних закономірностей та тенденцій розвитку страхового бізнесу в Україні, а також передового зарубіжного

досвіду у сфері страхування військових ризиків).

РЕЗУЛЬТАТИ

Аналіз розвитку страхового бізнесу в Україні під час війни дає змогу виявити низку важливих тенденцій.

Передусім кидається у вічі значна тенденція до концентрації та укрупнення страхового бізнесу. Це можна добре побачити на діаграмі (рис. 1).

Як бачимо, під час війни для страхового сектору, як і для інших пов'язаних з фінансами секторів, характерна чітка тенденція до концентрації – частка 10 найбільших страховиків протягом війни зросла більш ніж на 10 %, і зараз вона становить близько 63 %. Відчутно більшою (з очевидних причин, тобто через високі вимоги до власного капіталу) є лише концентрація у банківському секторі, де на 10 найбільших банків припадає близько 77 % ринку.

Водночас слід зауважити, що банківський сектор є відносно стабільним і рівень його концентрації протягом усього часу війни залишається практично незмінним.

Що стосується кількості дрібних страхових компаній, аналіз статистики показує, що протягом війни їх кількість неухильно скорочується.

Так, якщо станом на 30 травня 2023 р. в Україні працювало 115 ризикових страховиків, то на 30 червня 2024 р. їх стало 78, станом на 19 липня 2024 р. їх залишилось 73, у жовтні 2024 – 64, на 12 березня 2025 р. – 54 [5-11].

Якщо у жовтні 2024 р. працювали 11 life-страховиків та 1 страховик зі спеціальним статусом [5], а станом на 12 березня 2025 р. – вже 10 life-страховиків та 1 страховик зі спеціальним статусом [3].

Якщо станом на 31 грудня 2023 р. на українському ринку працювала загалом 101 страхова компанія [9], то станом на червень 2025 р. їх залишилось 62 страхові компанії [11].

Значне зменшення кількості страхових компаній зумовлене суттєвими змінами до законодавства, які запровадили з 01 липня 2024 р.

Зокрема, через жорсткі вимоги до платоспроможності та мінімального статутного капіталу з ринку вимушено пішли відносно невеликі страхові компанії, які десятиліттями працювали на ньому [4].

Спостерігається і примусове скорочення кількості

страховиків. Наприклад, у 2023 р. з Реєстру виключено 27 компаній [9] – усі вони належали до сегмента ризикового страхування.

Водночас є і візуально позитивні тенденції. Наприклад, кількість порушників капітальних вимог у II кв. 2025 р. знизилася втричі [11], що можна було б трактувати як позитивну тенденцію, однак насправді вона не чим іншим як статистичним міражем, оскільки компанії, неспроможні задовільнити нормативні регулятивні вимоги, просто виходять з ринку, що хоч і сприяє підвищенню фінансової стійкості, однак призводить до зниження конкуренції та олігополізації страхової сфери.

Водночас достатній рівень платоспроможності деяких діючих страховиків викликає певні побоювання через припущення про хибне відображення їх реальних резервів, а відповідно ставить під сумнів їх виживання у середньо- та довгостроковій перспективі.

Зі сказаного можна зробити висновок, що війна прискорила і без того притаманні українському ринку процеси концентрації страхового ринку та витіснення з нього невеликих і відповідно слабких компаній – це цілком логічно з огляду на те, що весь страховий бізнес базується на математичних законах великих чисел, а відповідно є набагато ризикованішим для менших компаній.

Слід наголосити, що, незважаючи на війну та скорочення кількості страхових компаній, страховий ринок України залишається достатньо прибутковим.

Так, зокрема, у 2023 р. ризикові страховики були операційно прибутковими, і їх прибуток склав 1,9 млрд грн, що дало змогу забезпечити рентабельність капіталу на рівні 10%. Цей показник майже в півтора рази нижчий, ніж у 2022 р., однак вдвічі вищий, ніж у 2021 р. Страховики життя завершили 2023 р. з прибутком 0,5 млрд грн, незважаючи на операційну збитковість, а їх рентабельність капіталу склала 19 % [9].

Покажемо порівняльний аналіз кількості та обсягів активів страхових компаній в Україні (табл. 1).

Більш наочно наведені дані можна подати у вигляді діаграм (рис. 2, 3).

Як бачимо, кількість страхових компаній в Україні протягом війни, як і можна було припускати, неухильно скорочувалася і від початку повномасштабних військових дій скоротилася у 2,5 рази.

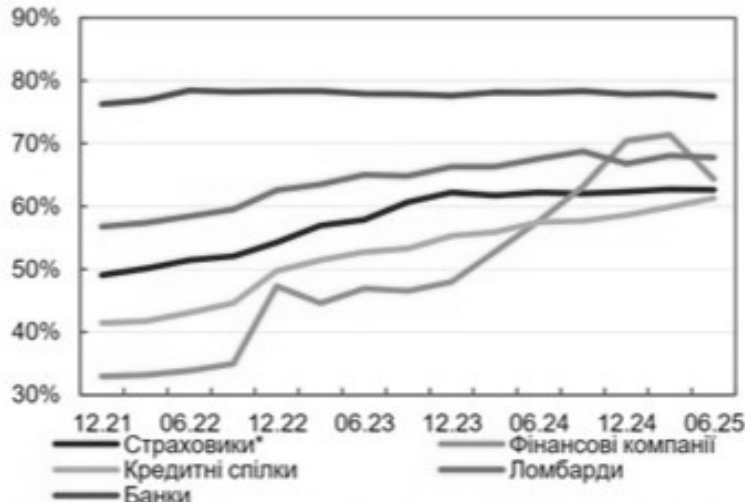

Рис. 1. Частка 10 найбільших компаній у відповідних секторах економіки [11]

Таблиця 1 – Обсяг активів страхових компаній в Україні (на основі [11])

	2021	2022	2023	2024	03.2025	06.2025
Активи, млн грн	64 737	70 298	74 412	72 530**	76 906**	81 644**
Кількість страхових компаній	155	128	101	65	63	62

*** Дані регуляторної звітності відображають обсяги активів і зобов'язань страховика з відображенням обсягів окремих складників за пруденційними вимогами передусім технічних резервів.

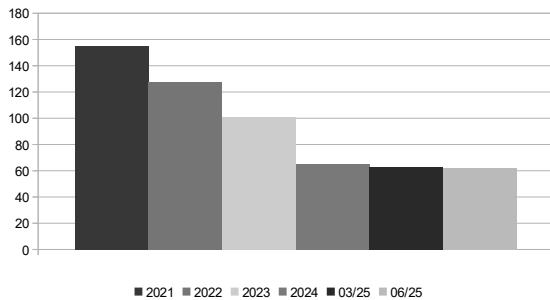

Рис. 2. Кількість страхових компаній в Україні (на основі табл. 1)

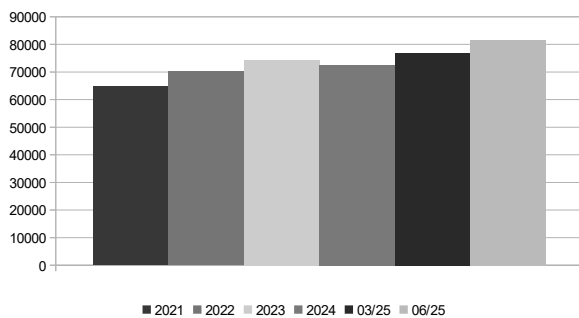

Рис. 3. Активи страхових компаній в Україні (на основі табл. 1)

З діаграм (рис. 2, 3) стає очевидно, що, незважаючи на скорочення кількості страхових компаній у 2,5 рази протягом війни, активи страхових компаній за цей період, навпаки, зросли більш ніж на чверть – на 26,11 %. Це безумовно свідчить про розвиток страхової сфери в Україні та підвищення її фінансової стійкості.

Загалом же тенденція до зменшення кількості страховиків відображає консолідацію ринку та зумовлюється передусім посиленням регуляторних вимог Національного банку України, що спричиняє тенденцію до загальної оптимізації та призводить до підвищення стійкості страхового сектору українського бізнесу і за рахунок ефекту масштабу сприяє покращенню координації та підвищенню якості обслуговування клієнтів.

Якщо проаналізувати динаміку страхових премій в Україні, то можемо побачити, що, незважаючи на певний шоковий обвал після початку війни у 2022 р., проте для нього теж характерні позитивні тренди (рис. 4).

Як бачимо, після обвалу до 39,6 млрд грн у 2022 р., вже у 2023 р. знову почалося певне зростання – до 47 млрд грн у 2023 р. та до 53 млрд грн у 2024 р. [6].

Не слід мати надмірних ілюзій стосовно цього зростання, оскільки суттєвим воно виглядає лише у гривнях, тоді як у перерахунку на євро показники зростання значно скромніші (від 1,17 млрд євро у 2022 р. до 1,19 млрд євро у 2023 та 1,22 млрд євро у 2024 р.) [6], однак тенденцію до певного зростання неможна заперечити.

Слід зазначити, що більш ніж три чверті (76 %) всіх страхових премій (за валовою сумою) за фінансовими результатами 2024 р. припали всього на 5 класів страхування (рис. 5):

- КАСКО – 25,10 %;
- ОСЦПВ (внутрішні договори) – 19,95 %;
- Медичне страхування – 13,16 %;
- Зелена картка – 10,41 %;
- Класичне накопичувальне страхування життя – 7,42 % [6].

Відповідно у структурі валових премій транспортне та особисте страхування і надалі формують понад 80 % премій з ризикового страхування (зокрема КАСКО – 28 %, ОСЦПВ – 21 %, Здоров'я – 19 % та Зелена картка – 12 %) та 92 % виплат з ризикового страхування (рис. 6).

Це свідчить про те, що страховий ринок вже адаптувався після шоку повномасштабного вторгнення, однак ще не проявив жодних відчутних інноваційних тенденцій та ініціатив щодо страхування специфічних військових ризиків.

Однак загалом можемо констатувати, що страховий ринок України демонструє позитивні тенденції, попри виклики війни.

Наприклад, у I півріччі 2024 р. валові страхові платежі збільшилися на 15,5 %, сягнувши 20 млрд грн., а отже, рівень довіри до українських страховиків зростає. Водночас рівень страхових виплат залишається високим (близько 37%), що одночасно дає змогу страховикам забезпечувати сприятливі фінансові показники діяльності [1].

Загальна сума виплат в Україні у I півріччі 2024 р. склала понад 8 млрд грн, з цієї суми на особисте страхування (крім життя) припало 1,8 млрд грн, на майнове страхування – 3 млрд грн, на страхування відповідальності – 3,4 млрд грн [1].

Очевидно, що в умовах війни необхідним елементом для забезпечення стабільності економіки є страхування власне військових ризиків. У багатьох країнах світу вже досить давно є певні механізми та структури, що забезпечують їх страхування.

У цьому сенсі І.Бровко (тут і надалі – на основі [2]) виділяє, зокрема, такі країни:

США – тут є кілька програм, спрямованих на страхування воєнних ризиків, наприклад, TRIA (Terrorism Risk Insurance Act), що створено після терористичних актів 11 вересня 2001 р. для забезпечення федеральних гарантій страховим компаніям, що надають послуги зі страхування терористичних ризиків. Ці програми знижують ризик для страхових компаній, тим самим даючи їм змогу знижувати вартість страхування і гарантуючи виживання навіть у випадку настання страхового випадку.

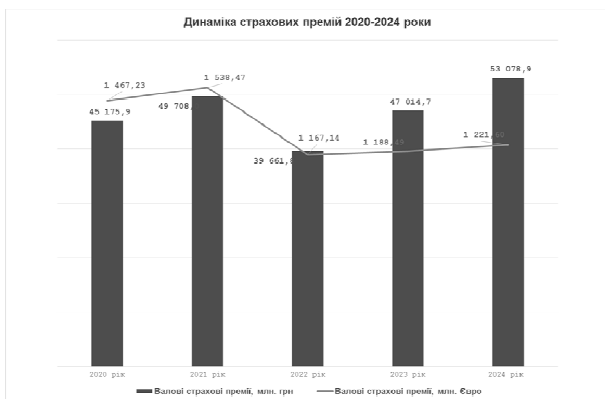

Рис. 4. Обсяг страхових премій в Україні у 2020-2024 рр. [6]

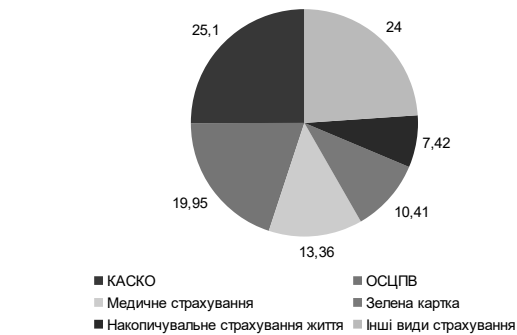

Рис. 5. Розподіл страхових премій в Україні за класами страхування (на основі [6])

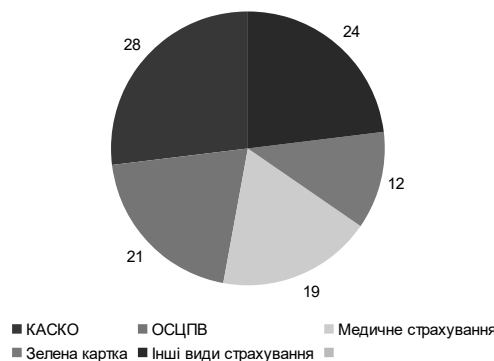

Рис. 6. Розподіл валових премій в Україні за класами страхування (на основі [6])

Велика Британія: тут теж діє аналогічна спеціалізована система страхування воєнних ризиків, відома як Pool Re, що вперше створено ще задовго до згаданих вище терактів 2001 р., а саме у 1993 р. як реакція на зростання загрози терористичних актів. Система Pool Re забезпечує перестраховання страхових компаній, що покривають ризики тероризму, зокрема військові, і аналогічно американській системі TRIA працює як своєрідна зв'язка між урядом і приватними страховими компаніями, за якої уряд надає страховим компаніям фінансову підтримку для компенсації великих збитків у разі настання страхового випадку.

У Німеччині теж є схожа система EximBank, що працює в тісній співпраці з федеральним урядом і забезпечує страхування експортних кредитів й інвестицій, включаючи покриття ризиків воєнних конфліктів і політичних ризиків, тим самим роблячи менш ризикованими німецький експорт та інвестиції у зони з підвищеними військовими ризиками, а відповідно сприяє експансії німецького бізнесу за кордон та покращенню його конкурентних позицій у глобальній економічній системі.

Аналогічна система страхування військових ризиків діє і у Франції на базі урядової агенції COFACE (Compagnie Française d'Assurance pour le Commerce Extérieur), що покриває експортні ризики, пов'язані з політичними та військовими загрозами, тим самим стимулюючи експансію французького бізнесу у перспективні з погляду прибутковості, однак небезпечні з політичного погляду регіони.

Слід зазначити, що для більшості країн ЄС загалом характерна тісна координація та взаємна підтримка у сфері страхування для забезпечення взаємодопомоги у

випадках надзвичайних ситуацій та військових конфліктів.

Ще далі у цій сфері просунувся Ізраїль, що практично протягом усього свого існування як незалежної держави змушений функціонувати в умовах перманентної війни чи як мінімум загрози терактів та ракетних обстрілів, а відповідно змушений був розробити ефективну всеохопну систему страхування, яка передбачає державні гарантії та цілу низку спеціалізованих страхових пакетів, адаптованих під військові реалії [2].

ВИСНОВКИ

Незважаючи на війну, страховий бізнес в Україні був і залишається надзвичайно перспективним. Однак для цього необхідне державне сприяння розвитку страхових компаній у поєднанні з кваліфікованим та науково-обґрунтованим нормативно-правовим регулюванням їх діяльності, діджиталізація страхових послуг та реєстрів, спрощення комунікації між страховиками, створення державних програм підвищення рівня страхової культури населення та бізнесу, а також сприяння розвитку страхування військових ризиків та створення нормативно-правової бази з їх перестраховання.

Крім того, критично важливою є адаптація структури страхового бізнесу до умов конкурентного зовнішнього середовища (більш детально див. [12]), що в умовах непередбачуваних військових ризиків набуває особливого значення і дає змогу забезпечити стратегічну перевагу над менш гнучкими конкурентами.

Незважаючи на війну, страховий ринок України загалом демонструє позитивні тенденції. Зокрема, під час війни для страхового сектору, як і для інших пов'язаних з фінансами секторів, характерна чітка тенденція до концентрації: незважаючи на скорочення кількості страхових компаній у 2,5 рази протягом війни, активи

страхових компаній за цей період, навпаки, зросли більш ніж на чверть.

Тенденція до зменшення кількості страховиків відображає консолідацію ринку та зумовлюється передусім посиленням регуляторних вимог Національного банку України: компанії, неспроможні задовільнити нормативні регулятивні вимоги, виходять з ринку, що сприяє підвищенню фінансової стійкості, хоча й загрожує зниженням конкуренції та олігополізацією страхової сфери.

Водночас описана тенденція до загальної оптимізації призводить до підвищення стійкості страхового сектору українського бізнесу, а також за рахунок ефекту масштабу сприяє покращенню координації та підвищенню якості обслуговування клієнтів.

Страхові компанії є загалом (а зазвичай і були) операційно прибутковими, і їх прибутки дають змогу у певні періоди забезпечувати рентабельність капіталу на рівні 10-15 % (для страховиків життя цей показник у 2023 р. сягнув 19%).

В умовах війни особливого значення для забезпечення стабільності економіки набуває страхування власне військових ризиків. В Україні цей аспект страхової діяльності все ще слабо розвинений, тож для його успішного становлення необхідна імплементація досвіду передових у цій сфері країн – передусім США, Великої Британії, Франції, Німеччини та Ізраїлю.

Особливо важливим для цього є створення нормативно-правової бази для забезпечення можливості перестраховування військових ризиків.

Список використаних джерел

1. Андрієва К. Як змінилася в Україні кількість страхових компаній у жовтні? 23 жовтня 2024. URL: <https://hotline.finance.ua/articles/yak-zminilasya-v-ukrajini-kilkist-strahovih-kompaniy-u-zhovtni> (in Ukrainian).
2. Бровко С.В. Страхування в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-67-24
3. Кількість страхових компаній України в березні 2025 скоротилась до 64 компаній. FORINSURER. 2025. URL: <https://forinsurer.com/news/25/03/12/44713>
4. Кількість страхових компаній України в серпні 2024 скоротилась до 78. ТОВ "Рідна". URL: <https://sk-ridna.com.ua/kilkist-strahovyh-kompanij-ukrayiny-v-serpni-2024-skorotylas-do-78/>
5. Кількість страхових компаній в Україні у жовтні скоротилась до 75. ПАТ "Інноваційний страховий капітал". 2024. URL: <https://insk.com.ua/ua/kilkist-strahovix-kompanij-v-ukra%D1%97ni-u-zhovtni-skorotilas-do-75/>
6. Основні тенденції страхового ринку у 2024 р. Ліга страхових організацій України. 2025. URL: <https://uainsur.com/osnovni-tendentsii-strakhovoho-rynku-u-2024-rotsi/>
7. Страховий ринок України: 12 місяців 2021 року. Огляд небанківського фінансового сектору. FORINSURER. 2022. URL: <https://forinsurer.com/files/file00726.pdf>
8. Страховий ринок України: 12 місяців 2022 року. Огляд небанківського фінансового сектору. FORINSURER. 2023. URL: <https://forinsurer.com/files/file00745.pdf>
9. Страховий ринок України: 12 місяців 2023 року. Огляд небанківського фінансового сектору. FORINSURER. 2024. URL: <https://forinsurer.com/files/file00757.pdf>
10. Страховий ринок за перше півріччя 2024 р. Огляд небанківського фінансового сектору. FORINSURER. 2024. URL: <https://forinsurer.com/files/file00758.pdf> (in Ukrainian) (дата звернення: 14.02.2026)
11. Страховий ринок України: 1 півріччя 2025 р. Огляд небанківського фінансового сектору. FORINSURER. 2025. URL: <https://forinsurer.com/files/file00771.pdf> (in Ukrainian) (дата звернення: 14.02.2026)
12. Yurynets R. et al. Optimal Strategy for the Development of Insurance Business Structures in a Competitive Environment. *MoMLet+ DS*. 2020. pp. 79-94. URL: <https://ceur-ws.org/Vol-2631/paper7.pdf>

References

1. Andriiwa K. How did the number of insurance companies change in Ukraine in October? October 23, 2024. URL: <https://hotline.finance.ua/articles/yak-zminilasya-v-ukrajini-kilkist-strahovih-kompaniy-u-zhovtni> (in Ukrainian).
2. Brovko S.V. Insurance under martial law: challenges and prospects. *Economy and Society*. 2024. Issue 67. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-67-24 (in Ukrainian).
3. The number of insurance companies in Ukraine in March 2025 decreased to 64 companies. FORINSURER. 2025. URL: <https://forinsurer.com/news/25/03/12/44713> (in Ukrainian).
4. The number of insurance companies in Ukraine in August 2024 decreased to 78. LLC "Ridna". URL: <https://sk-ridna.com.ua/kilkist-strahovyh-kompanij-ukrayiny-v-serpni-2024-skorotylas-do-78/> (in Ukrainian).
5. The number of insurance companies in Ukraine in October decreased to 75. PJSC "Innovative Insurance Capital". 2024. URL: <https://insk.com.ua/ua/kilkist-strahovix-kompanij-v-ukra%D1%97ni-u-zhovtni-skorotilas-do-75/> (in Ukrainian).
6. Main trends of the insurance market in 2024. League of Insurance Organizations of Ukraine. 2025. URL: <https://uainsur.com/osnovni-tendentsii-strakhovoho-rynku-u-2024-rotsi/> (in Ukrainian).
7. Insurance Market of Ukraine: 12 Months of 2021 - Non-Banking Financial Sector Overview. FORINSURER. 2022. URL: <https://forinsurer.com/files/file00726.pdf> (in Ukrainian).
8. Insurance Market of Ukraine: 12 Months of 2022 - Non-Banking Financial Sector Overview. FORINSURER. 2023. URL: <https://forinsurer.com/files/file00745.pdf> (in Ukrainian).
9. Insurance Market of Ukraine: 12 Months of 2023 - Overview of the Non-Banking Financial Sector. FORINSURER. 2024. URL: <https://forinsurer.com/files/file00757.pdf> (in Ukrainian).
10. Insurance market for the first half of 2024. Overview of the non-banking financial sector. FORINSURER. 2024. URL: <https://forinsurer.com/files/file00758.pdf> (in Ukrainian).
11. Insurance Market of Ukraine: 1st Half of 2025. Overview of the Non-Banking Financial Sector. FORINSURER. 2025. URL: <https://forinsurer.com/files/file00771.pdf> (in Ukrainian).
12. Yurynets R. et al. Optimal Strategy for the Development of Insurance Business Structures in a Competitive Environment. *MoMLet+ DS*. 2020. pp. 79-94. URL: <https://ceur-ws.org/Vol-2631/paper7.pdf>

Andrii PEKHNYK

PhD in Economics, Associate Professor, Ivan Franko National University of Lviv

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9171-7354>

e-mail: apekhyk7@ukr.net

Anna ZADOROZHNA

PhD in Economics, Associate Professor, Ivan Franko National University of Lviv

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9258-1679>

e-mail: anna.zadorozhna@lnu.edu.ua

Viktorii DMYTRUK

PhD in Economics, Associate Professor, Ivan Franko National University of Lviv

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2974-8114>

e-mail: pik_viktoria@ukr.net

PROBLEMS AND PROSPECTS OF THE INSURANCE BUSINESS IN UKRAINE IN WAR CONDITIONS

A developed insurance system is the key element of stable business development in any country, which allows reducing risks and thus contributes to increasing the investment attractiveness of business projects. This becomes particularly relevant during the war, which significantly increases the risk level of even the safest projects. It applies not only to direct insurance of actual military risks, but also to traditional types of insurance for any "peaceful" economy, such as property insurance (real estate, cars, equipment and machinery) or life insurance, the risks for which in war conditions also inevitably increase even outside the actual combat zone. It should also be noted that military risks traditionally belong to force-major exceptions from standard insurance contracts, so martial law often forces appropriate adjustments to the proposed insurance contracts in this area as well. This paper researches the reaction of Ukrainian insurance business upon military realities. The changes in number and scale of insurance companies in different fields as well as main insurance trends and tendencies are analyzed. During wartime, the insurance sector, as well as other finance-related sectors, shows a clear tendency towards concentration. There is also a forced reduction in the number of insurers: the war accelerated the processes of concentration of the insurance market and the displacement of small and, accordingly, weak companies, which are already inherent in the Ukrainian market. Despite the war, the insurance market in Ukraine remains quite profitable. Even with the reduction in the number of insurance companies by 2.5 times during the war, their total assets, on the contrary, increased by more than a quarter. This undoubtedly indicates the development of the insurance sector in Ukraine and the increase in its financial stability. In general, the trend towards a decrease in the number of insurers reflects market consolidation and is primarily due to the strengthening of regulatory requirements of the National Bank of Ukraine, which causes a trend towards general optimization and leads to increased stability of the insurance sector of Ukrainian business and, due to the scale economy effect, contributes to improved coordination and increased quality of customer service. The insurance market has already adapted after the shock of a full-scale invasion, but has not yet shown any tangible innovative trends and initiatives in insurance of specific military risks. However, in general, we can state that the insurance market of Ukraine is demonstrating positive trends, despite the challenges of the war.

Keywords: insurance business, insurance market, insurance company, martial law